LIBRARY OF CONGRESS
WASHINGTON DC

І сумному научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Нью Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 144. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 5-го СЕРПНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, AUGUST 5, 1975 No. 144. VOL. LXXXII.

НЕНАДІЙНУ СМЕРТЬ РЕДАКТОРА МИХАЙЛА СОСНОВСЬКОГО ГРОМАДА ПРИЙНЯЛА З ВЕЛИКИМ ЖАЛЕМ ТА ВІДЧУТТЯМ НЕЗАСТУПНОЇ ВТРАТИ

У п'ятницю, 25-го липня, саме того дня, як перед однотижневою вакаційною перервою появилося останнє число „Свободи", у пізній вечірній годині помер ненадійно на 56-му році життя, вертаючись автомобілем із засідання Українського Крайового Комітету 200-річчя Америки і 100-річчя Українського Поселення, співредактор „Свободи", видатний журналіст - публіцист та політичний і суспільно - громадський діяч, св.п. д-р Михайло Сосновський. Вістка про його ненадійну смерть телефоном та повідомленнями в американській пресі швидко розійшлася по Америці і Канаді, викликуючи глибокий жаль та відчуття незаступної втрати.

Покійний осиротив дружину Оксану та ближчу і дальшу родину.

Похорони, попереджені панахидами в похоронному заведенні Литвина і Литвина в Нюарку - Ірвінгтоні в понеділок і вівторок 28 і 29-го липня, відбулися в середу, 30-го липня, в присутності великої належної громади та з участю єпископа - помічника Української Католицької Церкви, Владики Василя Лостена під час відправ у церкві св. Івана Хрестителя і з участю Митрополита Української Православної Церкви Владики Мстислава під час останніх похоронних обрядів на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

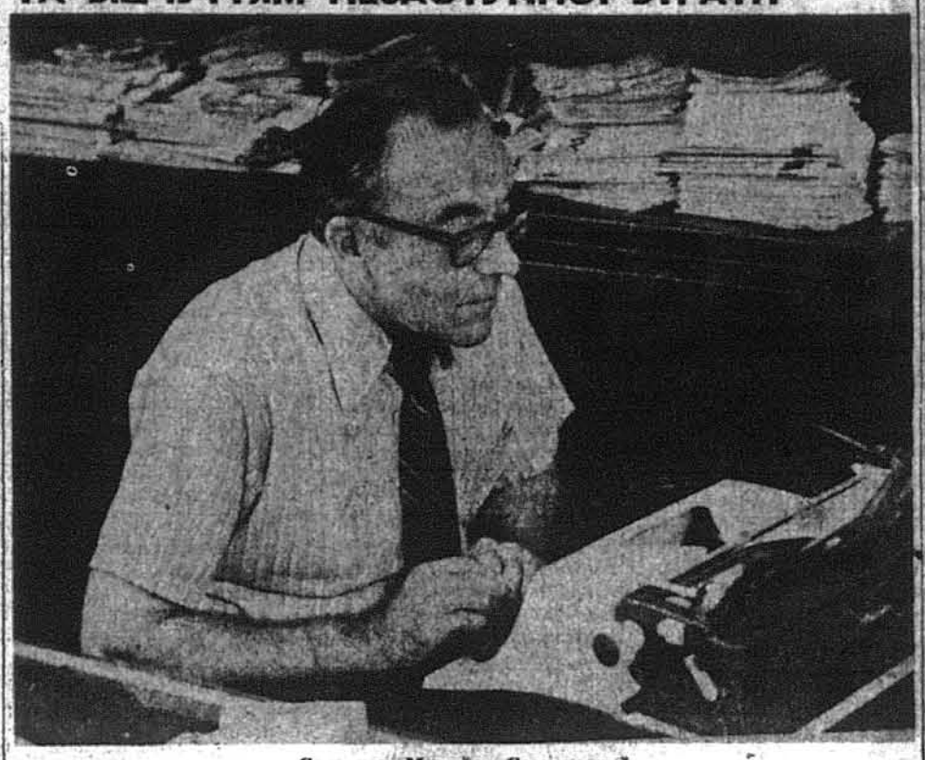

Св.п. ред. Михайло Сосновський

Останній день у „Свободі"

Останній передвакаційний день у „Свободі" в п'ятницю, 25-го липня, був і останнім днем в житті ред. Михайла Сосновського. Праця у видавництві щоденно починається по шостій ранку в редакції, щоб „підписати" призначені до друку того дня матеріяли для друкарні, в якій праця починається в годині 7-ій ранку. Адміністрація починає працю в год. 8:30 ранку, хоча, звичайно, поодинокі працівники приходять раніше. Ред. Сосновський і цього дня був першим та „засвічував світло", в приміщеннях. До його щоденних обов'язків належало важливіші закордонні вістки, перегляд совєтської преси і журналів та їх відповідне використання, асиста при технічному оформленні газети, коротка конференція з головним редактором щодо одного з редакційних коментарів до наступного числа і написання такого коментаря, участь у принагідних редакційних конференціях для колективного вирішування контроверсійних матеріялів і справ. До цього кожного дня долучуються всілякі принагідні справи, телефони, відвідини тощо.

Тісі для ред. Сосновського останньої п'ятниці всі працівники видавництва: редакції, адміністрації і друкарні та експедиції, випустивши передвакаційну газету з датою суботи, 26-го липня, вибиралися на вакації, одні тільки на той один тиждень, в якому „Свобода" буде закрита, інші на належні їм два чи три тижні вакаційної відпустки. Ред. Сосновський використовував належну йому відпустку звичайно з кінцем року і на цей „вільний" тиждень залишався разом з ред. Драганом, „вичищуючи" всілякі залеглості та приготовляючи матеріяли до календаря. Так було і цим разом. З редакції вийшов ред. М. Сосновський біля години 2-ої по полудні, попрощавшися з тими які відходили на відпустку.

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПРЕДСТАВНИКИ КРАЙОВОГО КОМІТЕТУ 200-РІЧЧЯ ЗСА І МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВІДБУЛИ ЗУСТРІЧ

Еллевіл, Н.И. (в.л.). — В суботу, 2-го серпня ц.р., представники Українського Крайового Комітету для відзначення 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення в ЗСА відбули тут, на оселі Спілки Української Молод Америки у приміщенні новозбудованої світлиці, зустріч з представниками Головних Управ трьох найбільших молодечих організацій: Пласту, СУМА і ОДУМ-у. Метою зустрічі було устійнити участь української молоді у загальних святкуваннях і застановитися над програмою запланованого однотижневого таборування молоді у Вашінгтоні в червні 1976 року та участь цієї молоді у Всеукраїнському Здвизі.

В нарадах взяли участь: мгр. Іван Базарко — екзекутивний директор УККА і секретар Крайового Комітету, ред. Ярослав Гайвас — організаційний референт Комітету, Андрій Мицьо — голова КПС, Ігор Сохан — І-й заступник голови КПС, д-р Любомир Романків, Юрій Ференцевич, І. Ганкевич — Пласт; мгр Іван Кобаса, Михайло Фурда і Надя Дякун — СУМА; Олексій Шевченко, І. Павленко — ОДУМ; проф. Євген Федоренко, інж. Микола Семанишин, Віталій Пиріг — КК 200-річчя, мец. Роман Гуглевич — голова Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Ню Йорку — Метрополітальний Відділ УККА і ред. Володимир Левенець — представник В-ва „Свобода".

Наради відкрив загальним привітанням від імені СУМА голова Контрольної Комісії Головної Управи інж. Микола Семанишин і передав дальше ведення нарадами мгрові І. Базаркові, який, познайомивши присутніх з програмою нарад, з'ясував докладно мету цієї зустрічі. Про влаштування Українського Тижня у столиці ЗСА Вашінгтоні в червні 1976 р. основно інформував ред. Я. Гайвас, який зокрема відмітив, що цей центральний всеукраїнський здвиг, який відбудеться в рамцях відзначення 200-річчя ЗСА і 100-річчя українського поселення, не буде черговою парадою льояльности, а, навпаки, принципи американської революції будуть максимально використані для українських національних інтересів, помимо того, що загальна політична атмосфера тепер не надто сприяє цьому. А все таки, помимо перешкод, — заявив Я. Гайвас, — українці в ЗСА повинні створити сильну політичну базу для боротьби з московськими імперіялістами. Щоб можна було належно експлітализувати нашу участь у святкуваннях, доповідач попонував, щоб їх організувати на загальногромадській базі з якнайширшим включенням усіх прошарків української спільноти. Програма Українського Тижня у Вашінгтоні не повинна ставити наголосу на політику, бо властиво все, що ми продемонструємо — культура, мистецтво, ноша і т.д. завершиться у політиці. В рамцях цього Українського Тижня відбуватимуться, поряд з таборуванням української молоді: виставки українського друку, образотворчого мистецтва, репрезентативний концерт, симпозіюми українських науковців, тощо. Програма закінчиться Всеукраїнським маніфестаційним здвигом біля пам'ятника Т. Шевченка.

Основніше про таборування молоді і пов'язану з цим програму інформували інж. М. Семанишин, д-р Л. Романків, мгр І. Базарко. У висліді основної дискусії над інформативними доповідями узгіднено і постановлено: відбути спільне однотижневе таборування всієї української молоді (не тільки молоді зорганізованої в названих трьох організаціях); табір не може мати менше як 1.000 учасників; вибрано тимчасову тричленну комісію, яка займеться скликанням чергової ширшої наради представників молодечих організацій. До Комісії увійшли: Ігор Сохан — Пласт, мгр Іван Кобаса — СУМА і Олексій Шевченко — ОДУМ. Користаючи з нагоди, мгр Роман Гуглевич поінформував присутніх представників про запляновану на 21-го вересня ц.р. українську маніфестацію в Ню Йорку присвячену 200-річчю ЗСА, 100-річчю українського поселення і відзначенню Дня Української Жінки, та просив про допомогу.

Наради закрив мгр Іван Базарко подякою представникам за участь. Заряд Осель СУМА частував учасників кавою і солодким.

Зенон Корчинський, видатний пластовий і громадський діяч, помер у Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу, 26-го липня ц.р., помер тут після довгої і важкої недуги Зенон Корчинський, визначний пластовий, спортовий і громадський діяч. Покійний народився 24-го червня 1913 р. в м. Сколе, в Західній Україні. Набувши дома любов і прив'язання до свого народу, Зенон Корчинський вже у віці юнака став пластуном і в час його заборони був таємним пластуном.

В скитальському таборі був провідним пластовим діячем, а після переїзду до Америки включився в групу будівничих Пласту в З'єднаних Стейтах Америки. Впродовж 25-років пластової діяльности в Ню Йорку бл.п. Зенон Корчинський був кошовим пластунів головою Головної Булави УПС, головою Крайової Таборової Комісії, головою Крайової Пластової Ради, членом Дирекції Пластової Фундації та головою Організаційної Комісії Ювілейної Пластової Зустрічі в 1972-ому році. За заслуги для Пласту був нагороджений найвищим відзначенням Пласту, Святим Юрієм в золоті.

Численна Родина та друзі-приятелі, в тому велика група уніформованих пластунів, процали Покійного під час похорон. В понеділок 28-го липня в похоронному заведенні Петра Яреми панахиду відправили о. О. Шараневич та о. Л. Лавринюк. Від Пласту прощав Покійного голова Українських Пластунів Сеніорів в ЗСА пл.-сен. М. Юзенів, а від 450 Відділу УНС пані Е. Мілянич. Присутні пластуни відспівали пластове „На добраніч", бо ж Покійний особливо віддано працював у ділянці пластових таборів і ця пісня була йому близька. Її співають на пластових таборах кожного вечора.

У вівторок панахиду відправив о. ігумен д-р В. Гавліч. Від Головної Пластової Булави прощав Покійного пл. сен. Р. Рогожа, голова ГПБ, від Кредитівки „Самопоміч" д-р В. Нестерчук, від Т-ва Укр. Купців дир. Я. Пастушенко, від Т-ва „Провидіння" п. М. Клецор.

Похорон відбувся в середу, 30-липня. На похорон приїхала також група пластунів-сініорів, які перервали свій табір на Вовчій Тропі, щоб попрощати свого довголітнього друга. Службу Божу в

(Закінчення на стор. 4-ій)

В ГЕЛЬСІНКАХ ПІДПИСАНО ЄВРОПЕЙСЬКУ ДЕКЛЯРАЦІЮ, СТВЕРДЖУЮЧИ СУПЕРЕЧНОСТІ МІЖ СХОДОМ І ЗАХОДОМ

Гельсінкі, Фінляндія. — Промови, що їх виголосили тут президент ЗСА Джеральд Форд і партійний верховод СССР Леонід Брежнєв у зв'язку з підписанням минулої п'ятниці, 1-го серпня 1975, Декларації Європейської Конференції для справ Безпеки і Співробітництва, тільки потверджують глибокі розходження між Заходом і Сходом та що підписана Декларація є більше надією, а не справжнім полагодженням тих суперечностей.

Кілька годин перед формальним підписанням Декларації, президент Джеральд Форд заявив представникам 35-ох країн, що „мир не є шматком паперу" та закликав всі держави світу, зокрема країни комуністичного блоку, ввести в життя принципи, які вміщені в цій Декларації, що стверджує засади, але не має зобов'язуючої сили закону. Дальша доля політики „відпруження" між Заходом і Сходом — заявив Президент — залежатиме від того, чи обидві сторони введуть в життя ці принципи, які мають на меті спричиннитися до обопільного розброєння, не допустити до атомової війни та запевнити дійсну свободу для людей у всіх країнах світу. Звертаючися недвозначно до лідерів комуністичних держав, Президент заявив, що політика „детанту" є евилюційним процесом, який повинен створити краще життя для людей по обох боках Залізної заслони і зазначив,

(Закінчення на стор. 3-ій)

Синьо-жовтий прапор і тризуб та український представник на Світовому Конгресі Міжнародної Ради Церков в Африці

Найборі, Кенія, Східна Африка (НН). — Тут у днях від 16 - 27 липня відбувається Світовий Конгрес Міжнародної Ради Християнських Церков. Понад чотири тисячі зареєстрованих делегатів і гостей із усього світу беруть участь у цьому особливому Конгресі.

Між понад 50-ма прапорами країн, із яких прибули делегації на Конгрес, повівав й український національний прапор із великим написом:

UKRAINE,

а між багатьма закликами видно заклик англійською мовою: „Liberate Ukraine from Russian Imperialism!" Національний герб України має місце в головному павільйоні Конгресу, який відбувається у самому центрі Найробі: „Kenyatta Conference Centre".

Українських баптистів репрезентує на цьому Світовому Конгресі голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, пастор Олекса Гарбузюк.

Пастор О. Гарбузюк уже кілька разів виступав на Конгресі, виступав у великій баптистській церкві у Найробі та в інших місцях, інформуючи Африку про поневолення України, переслідування Українських Церков та гонення за віру Христову.

Африканські християни і народ із великою прихильністю відносяться до багатотисячної делегації Конгресу, але африканська преса дуже ворожо наставлена проти антикомуністичних позицій Міжнародної Ради Християнських Церков і її лідера, д-ра Карла Мек Інтаєра, який є головою Ради.

У п'ятницю, 25-го липня, мав промовляти до Конгресу Александер Солженіцин і розповісти усьому африканському світові про більшовицьке знущання над святою Церквою Христовою. Сьогодні (22 липня) д-ра К. Мек Інтаєра викликав міністер внутрішніх справ Кенії й повідомив, що уряд Кенії відмовляє візу Солженіцинові, бо він, мовляв, був викинений із Совєтського Союзу не за його релігійні переконання, а за політичну діяльність і інтриги проти Росії.

Тому, що преса раніше писала про приїзд А. Солженіцина, є здогади, що в справу релігійного Конгресу вмішалась совєтська амбасада та її розвідка.

Пастор Олекса Гарбузюк знову мав виступити на Конгресі в четвер, 24-го липня, і розповісти про долю українських Церков у комуністичній тюрмі народів.

ТРАГІЧНЕ СТАНОВИЩЕ Л. ПЛЮЩА І ЙОГО ДРУЖИНИ ВИМАГАЄ ПОСИЛЕНОЇ АКЦІЇ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Наспіли нові вістки з України про трагічне становище Леоніда Плюща і його дружини Тетяни Житникової.

Під час побачення, що його мала дружина Ллюща зі своїм чоловіком в останніх днях червня ц.р. у Дніпропетровській психіятричній лікарні, представники КГБ перестерігали її у дуже рішучий спосіб, щоб вона переконала Леонида Плюща змінити свої погляди та щоб припинила усякі заходи перед зовнішнім світом мобілізувати допомогу для нього. Їй сказали, що, якщо вона не візьме цього до уваги, Леонідові Плющеві збільшать дози інсуліни і трифтазини, якими його „лікують" і які привели Плюща до катастрофічного стану. Не тільки його фізичні, але й моральні сили дуже послабли. На моральний стан Плюща та його дружини впливає також те, що вони переконані, що заходи, роблені в його обороні в світі є замалі. Впарі з цим матеріяльне становище Тетяни Житникової і її синів є погане. Її заставили працювати не за фахом, — вона приймає замовлення на фотознімки — і заробляє 50 до 60 рублів у місяць. А кошти поїздок до чоловіка і заходи в його обороні є кількакратно більші. Проте, грошей їй посилати не дозволяють, допускають натомість харчеві і одягові посилки у невеликій скількості. Найважливіше однак чого вона жде, це посилена акція в світі, в колах вчених, діячів культури, професійних спілок та молоді. Л. Плющ і його дружина вважають, що припинення таких акцій приведе до знищення Плюща, незалежно від того, що заявляють органи КГБ.

Адреса Тетяни Житникової, дружини Леонида Плюща така:

Т. І. Житникова
Київ, вул. Ентузіястів д. 33, кв. 36, УРСР

ПОМЕР ДИР. ІВАН КРАМАРЕНКО, ВИДАТНИЙ ГРОМАДЯНИН І ДІЯЧ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УНР

Ню Йорк. (В.Б.) — В суботу, 26 липня 1975 р., в Методистському шпиталі в Бруклині після довгої і тяжкої хвороби помер на 77-му році життя св. п. директор Іван М. Крамаренко, видатний громадянин і чоловий діяч Державного Центру УНР в екзилі, колишній високий урядовець міністерства закордонних справ УНР, активний учасник Визвольної боротьби українського народу в 1917 - 1921 роках та відомий суспільно - політичний діяч на Волині і Холмщині, близький співробітник і довірений Президента УНР св. п. Андрія М. Лівицького.

Покійний дир. Іван Крамаренко був довший час головою Представництва В.О. УНРади в ЗСА. На цім становищі він здобув собі пошану серед провідних діячів українського політичного життя в цій країні завдяки його глибокому досвідові, як громадського діяча, та вродженому тактові в його поведінці, як з однодумцями так і з інакшедумаючими. З цього становища Покійний уступив зогляду на тяжку хворобу але залишався членом В.О.УНРади і до останнього дня свого життя цікавився справами ДЦ УНР. Покійний залишив у смутку сина інж. Петра Крамаренка з дружиною Марією та ближчу і дальшу рідню.

В середу, 30 липня, понад сто громадян, серед них багато членів УНДС, співробітників Покійного в політичній праці, ветеранів збройної боротьби, представників політичного, мистецького та наукового світу і просто добрих приятелів супроводили в останню дорогу тління останки видатного громадянина на Православний Цвинтар в Бавнд Бруку де його поховано поряд з його покійною Дружиною. У вівторок вечором у похоронніх заведенні Яреми в Ню Йорку було відправлено Паростас за спокій душі Спочилого, а в середу ранком заупокійну Святу Літургію в православній катедрі Св. Володимира в Ню Йорку, звідки похоронна процесія вирушила до Бавнд Бруку.

В церкві - Пам'ятнику при відкритій домовині Владика Мстислав, Митрополит УАПЦ і Первоєрарх УПЦ в ЗСА, в асисті о. протоієрея

(Закінчення на стор. 3-ій).

Президія УНРади відбула засідання

Мюнхен (УІБ) — Дня 19 липня ц.р. відбулося тут засідання Президії УНРади, в якому, крім президента УНРеспубліки М. Лівицького, голови і членів Президії, у-рядуючого голови і членів Виконавчого Органу та голови Найвищої Контрольної Ради, взяв участь також перебуваючий в Європі від 1 до 20 липня віцепрезидент УНРеспубліки проф. М. Степаненко. На засіданні, крім полагодження різних поточних справ, заслухано доповідь віцепрезидента М. Степаненка про діяльність органів Державного Центру УНРеспубліки в екзилі на американському континенті. В запитах і дискусіях по доповіді порушено багато справ української політики, як справа зносин з СКВУ, консолідація українських політичних сил довкола Державного Центру УНР, зносини з представниками т.зв. сателітних країн і поневолених народів СССР, конференція в Гельсінках, хвороба голови Виконавчого Органу д-ра В. Федорончука, придбання будинку для Державного Центру на американському континенті тощо, при чому в деяких з тих справ прийнято зобов'язуючі напрямні, що ними мають керуватися Виконавчий Орган і інші органи Державного Центру.

Проф. М. Степаненко, що прибув до Европи для викладів на літніх курсах УВУ в Мюнхені, мав нагоду відбути кілька нарад з президентом М. Лівицьким та іншими діячами Державного Центру, а також з представниками політичних середовищ, що до УНРади не належать. Він відбув також нараду з членами УРДП в Новому Ульмі.

Представники Державного Центру УНР і ОУНр відбули чергову зустріч

Мюнхен (УІБ) — В другій половині липня ц.р. відбулася тут зустріч президента і віцепрезидента УНРеспубліки М. Лівицького і проф. М. Степаненка з головою Проводу революційної ОУН Я. Стецьком. Перед цією зустріччю і після неї відбулися також засідання Консультативної Комісії, що її покликали до життя ВО УНРади і Провід ОУН. На цих нарадах — опріч всебічного обміну думок щодо загальної внутрішньої і зовнішньої політичної ситуації — узгіднено, що Провід революційної ОУН в найближчому часі подасть Виконавчому Органові УНРади свої пропозиції, прийняття яких уможливило б поворот ОУН до УНРади. Виконавчий Орган УНРади зі свого боку подасть ці пропозиції до відома всіх членів УНРади, які будуть рішати, чи вони є можливі до прийняття для Державного Центру. Учасники всіх цих нарад висловлювалися за тим, щоб Консультативна Комісія — незалежно від стану переговорів щодо повороту революційної ОУН до УНРади — існувала далі та відбувала засідання для обміну думок щодо загальної політичної ситуації і для узгіднювання різних справ загального українського значення.

През. СКВУ о. д-р В. Кушнір відвідав Державний Центр

Мюнхен (УІБ) — Дня 7 липня ц.р. президент СКВУ о. д-р В. Кушнір відвідав Державний Центр, прибувши на короткий час до Европи. Отця президента вітали през. М. Лівицький, віцепрезидент М. Степаненко, голова УНРади С. Довгаль і урядовий голова Виконавчого Органу Т. Леонтій. Під час короткого обміну думок було стверджено, що між Державним Центром УНРеспубліки в екзилі та СКВУ є і повинно далі бути повне взаємне розуміння та співпраця. Між іншим, узгіднено, що на нараді, яку скликав Секретаріят СКВУ на 19 липня в Торонто в справі відкриття інформаційного бюра в Ню Йорку, Державний Центр буде репрезентувати в характері обсерватора голова Представництва ВО УНРади в Канаді мгр Микола Лиховецький.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Слово на прощання

Після майже поголовного відходу на заслужену емеритуру найбільш досвідчених і кваліфікованих редакторів „Свободи" два роки тому, тепер відійшов на далеко передчасну та непередбачену і вже вічну емеритуру світлої пам'яти редактор Михайло Сосновський. Його ненадійна смерть є великою втратою для його дружини і родини, для його багатьох друзів, як і для всієї української громади. Але цю втрату зокрема глибоко і дошкульно відчуває редакція „Свободи", бо власне з Михайлом Сосновським вона зв'язувала великі надії і пляни на майбутнє.

Редактор Михайло Сосновський був повночасово затрудненний в редакції „Свободи" тільки два роки без одного місяця, хоча його редакційна співпраця з цим щоденником датується від 1964-го року, коли він, тоді ще редактор іншої газети, був формально акредитований як спеціяльний кореспондент „Свободи" при парляментарній Канадській Пресовій Галерії в Оттаві. Цю функцію він виконував до 1968-го року, в якому „Свобода" акредитувала його знову, як свого спеціяльного кореспондента при Організації Об'єднаних Націй в Ню Йорку. Щойно з днем 1-го вересня 1973-го року ред. Михайло Сосновський поступив на повночасну працю в редакції „Свободи" і тоді при його активній співпраці та допомозі, завдяки його кваліфікаціям, трудолюбності та іншим найблагороднішим особистим прикметам можна було у відповідній мірі заповнити ту велику прогалину, що її вчинив в нормальному функціонуванні редакції „Свободи" та в її службі українській громаді і правді той спражній „великий ісход" від активної праці на емеритуру таких тузів нашої журналістики, як редактори Богдан Кравців, Іван Кедрин - Рудницький, Вячеслав Давиденко та д-р Лука Луців.

Можна б уважати за своєрідний символ, що редактор Михайло Сосновський від часу свого повного затруднення в редакції „Свободи" першим приходив рано - вранці до праці і насамперед — засвічував світло в редакційних приміщеннях. Таке було і його життя: своїм знанням, своїм аналітичним умом, своєю до самозаперечення об'єктивністю і толеранцією та своїм трудом і своїм прикладом він засвічував світло, щоб було ясно іншим. Вийшовши з покоління, яке — за словами пісні — народилося „великої години, з пожеж війни і полум'я вогнів", він не тільки теоретично прийняв, але і практично здійснював присягу того покоління: здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за неї! Михайло Сосновський здійснював цю засаду не вогнепальною зброєю, але тим грізнішим і ефектовнішим від усякої зброї словом - пером, якого вже Наполеон боявся більше, ніж сотні багнетів. Здійснював він це складене в своїй юності приречення кожного дня, кожним своїм словом і кожним своїм вчинком, власне засвічуючи світло знання й істини, щоб іншим освічувати шлях до Великої Мети.

Редактора Михайла Сосновського вже немає між живими, але світло, що його він кожного дня словом і ділом засвічував, світитиме вічно, назавжди зберігаючи і світлу пам'ять про нього!

Зайва конференція

Інформаційна служба СКВУ повідомила, що в Торонті 19 липня „відбулася конференція представників українського політичного світу з відпоручниками Президії Секретаріяту СКВУ". Конференцію цю скликано з ініціятиви президента СКВУ, о. митрата д-ра Василя Кушніра, а практичним її висліком є погодження Президента СКВУ розпочати заходи щодо консолідації українського політичного сектора.

Не можна мати застережень щодо зустрічей членів Президії Секретаріяту СКВУ, чи навіть усього Секретаріяту СКВУ з представниками українських політичних партій і центрів, зокрема, коли йдеться про таку важливу справу, як введення в дію інформаційного осередку СКВУ в Ню Йорку. Але ж в цій справі не існують застереження, отже немає потреби ставити її на порядок такої зустрічі. Інша справа, коли в гру входить питання „консолідації українського політичного сектора", тобто утворення українського політичного центру.

Врахсвуючи уклад політичних сил і ролю політичного сектора в українському житті, а зокрема на відтинку СКВУ, всяка ініціятива з боку громадського сектора, отже і з боку СКВУ, що стосується політичного сектора, є справою дуже делікатною. Мало того, в актуальній ситуації така ініціятива минається з ціллю, бо для неї немає потрібних передумов. Що так воно є, то це видно з того, що у згаданій нараді не взяли участи представники ОУНр. Це політичне угрупування, як повідомила Інформаційна служба СКВУ, навіть не виявило зацікавлення такою конференцією і не відповіло на запрошення. Немає також ніякої згадки у повідомленні про Союз Гетьманців Державників. Мусить бути очевидним, що коли Президія Секретаріяту СКВУ таки хоче вийти поза устійнену ще за попереднього Секретаріяту форму тільки інформування про поточну діяльність і пляни і хоче вести ділові розмови, то такі розмови повинні включати всі без винятку політичні групи. Якщо немає можливости таких зустрічей чи конференцій відбувати, тоді з них треба зрезигнувати, поки не заіснують для цього кращі умови.

Секретаріят СКВУ і його Президія мають керуватися постановами статуту СКВУ і ухвалами Конгресів і їм цілком не потрібно виходити з ініціятивою та втручатися в ділянки, які лежать поза їхніми компетенціями. Таке втручування у справи поза визначеними компетенціями може тільки пошкодити установі як такій, а вже напевно не вплине на полагодження питання консолідації нашого політичного сектора, доказом чого може послужити і ця зайва конференція, про яку мова.

УКРАЇНСЬКІ ДНІ В РИМІ: СВІТЛА І ТІНІ

Василь Маркусь

ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ

В днях 10-15 липня ц.р. зібралися в Римі 15 українських католицьких Владик з різних країн західнього світу, прибуло сюди понад півтори сотні священиків разом з майже чотирма тисячами вірних. Це була досі найбільша українська всенародна проща з нагоди Святого Року, до якої закликали своїх вірних Владики УКЦеркви у спільному посланні з 19-го серпня 1974 року.

Наші прочани були насамперед богомольцями та паломниками до різних старовинних римських храмів чи до славетних паломничих місць (Люрд, Свята Земля), а також до своїх рідних святинь у Римі.

Але спробуємо хоч коротко і загальниково оцінити інші висліди та підсумки української участи в Римі у ці липневі дні. Немає сумніву, що так організатори прощ, як і самі учасники бажали здобути також практичні — церковні і національні — досягнення для себе і свого народу, що, проте, нічим не суперечать чисто духовим і небесним дарам.

Український Божий люд спішив до Вічного Риму також з метою ще раз заманіфестувати своє велике прив'язання до рідної Церкви, до її Глави, Блаженнішого Отця Йосифа, та з метою нагадати світові, що Церква-Матір в Україні живе і що є обов'язком всього християнського світу її боронити. Ми побували в Римі, щоб виявити наше бажання і волю бачити нашу Помісну Церкву, як гідну дочку Вселенської Церкви з її належними правами на патріярхальний устрій та синодальне самоуправління. Ми бажали також повторно ствердити наше прив'язання й продемонструвати свою солідарність із нашим Блаженнішим Патріярхом Йосифом, що зазнає від своїх і чужих немало прикростей.

*

Лист Папи Павла VI до Блаженнішого Патріярха Йосифа з 24-го травня 1974 року, в якому Папа не визнає патріярхальне завершення нашої Церкви, мав на меті послабити нашу рішучість у змаганні до патріярхату, а навіть внести дезорієнтацію в нашій Церкві. Посередньо це мало відбитися і на характері та висліках українських римських днів. Та лише частково і не в значній мірі це осягнули куріяльні достойники, автори папського листа.

Частина наших єпископів підпала під вплив суґестій у листі, що його копії були вислані усім Владикам та вже скоро стали доступні і священникам і багатьом мирянам. Дехто відтягався від участи, дехто остерігав і наклікував цілком підкоритися адміністративним дорученням Курії.

Дехто думав, що лист Папи викличе такий ефект, що люди здезорієнтуються, розчаруються й із заповіджених Українських Днів у Римі мало що вийде. Дехто навіть сугерував своїм співбратам не їхати до Риму, щоб „не скомпромітуватися".

Але надії цих дисидентів не сповнилися. Народ, український Божий люд, масово прибув до Риму, приїхали також священики та частина Владик, зокрема ті, що щиро віддані ідеї патріярхату.

*

Отож, головним успіхом цьогорічних українських римських подій було те, що ідейні й побожні українські люди з різних країн таки прибули на заклик і в пошані до свого Патріярха. Склалося так, що ця проща відбувалася під знаком „Поклону Патріярхові". Воно інакше й не могло бути, зважаючи на ті всі пресії, інтриги та й відкриті афронти, що їх зазнав Патріярх в останні тижні й місяці. Чисельна участь наших людей в Римі й була найкращою відповіддю тим, що хотіли „ізолювати" Главу нашої Церкви від своїх вірних.

Релігійні торжества відбулися величаво і врочисто. Чи то в базиліці Святого Петра, чи то перед патріяршим собором Святої Софії, або в храмі Жировицької Богоматері, чи по римських базиліках, скрізь відчувалася присутність вільної християнської України, що говорила також в імені поневоленої України. Це було важливо зокрема тому, що ще не застигли сліди в Римі у базиліці Петра та на папських порогах делегації Московської Патріярхії на чолі з Нікодимом, що її приймав Папа й інші достойники... Майже одночасно з українською процією Москва випустила групу листовських скринінгованих католиків на чолі з податливим єпископом Крівайтісом до Риму, щоб кинути ще одного блахмана Апостольській Столиці та західньому світові. Тому нашим обов'язком було сказати правду про цю єхидну політику Москви — зловіщих, жестів, нібито приязні та переслідування релігії всередині СССР. Це було сказано відкрито й голосно, сказано за всіх — українців різних віровизнань, литовців та інших. Сказано нашою присутністю, в молитвах і проповідях, але також ви-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Микола Бараболяк

ДЕЩО ПРО ТІНІ

Про „Українські Дні" в Римі звітувала „Свобода" в насвітленні дуже компетентного в тих справах звітодавця, яким є видатний про-патріярхальний діяч проф. д-р Василь Маркусь. Ще напередодні „Римських Днів" появились у „Свободі", в числі за 5. VII. ц.р., передсвяткові рефлексії проф. Маркуся, де він м. і. виявив віру в те, що „Влаженніший Патріярх Йосиф, всенародним і найбільш автентичним способом піднесений до цього стану і відповідальности волею Божою Люду, буде підтверджений на тому становищі новим актом Собору Єпископів, що мав би відбутись у час „Римських Днів". З цілої статті віяв будуючий оптимізм, що „маємо Патріярха, маємо патріяршу конституцію, маємо помісну структуру, яку тепер треба здійснювати і повселюдно визнавати."

„Римські Дні" мали б були бути, на думку проф. В. Маркуся, величавою нагодою заманіфестувати той тріюмф УКЦеркви актами Собору Єпископів і Божого Люду. Хоч як виходило б із статті проф. Маркуся — вирішальне слово в справі установлення патріярхату було вже сказане „Божим Людом" і діло завершене, то все ж він надіявся, що цій волі Божого Люду підкориться теж і наші Владики та підуть за голосом того Люду, щоб була той Люд відтак не спитав їх: „А з чим Ви повернулись, наші Преосвященні?!"

Все це гарно було тоді написано, коли б не деякі факти. Ці факти мені були відомі перед появою тієї статті проф. Маркуся, а й не сумніваюсь, що знав про те і такий визначний церковний діяч як проф. Маркусь, ці самі факти, які переповів він у „Свободі" за 24-го липня за „Ля Націоне", а іменно, що Папа ще в травні ц.р. дуже гостро зареагував на те, що Блаженнішому в „публічних і офіційних документах УКЦ було надано титул Патріярха", та перестерігав Блаженнішого, покликуючись на канонічну дисципліну.

Проф. Маркусь знаменито розуміє, що устрій Католицької Церкви побудований на приматі Папи, як наслідника св. Петра, що вся влада єпископів і священиків спирається на тому принципі, та й тому закликати в тих умовах єпископів, щоб вони, йдучи за волею Божого Люду, йшли проти виразного розпорядження Папи — то ставити тих наших Владик у дуже прикре положення. Так наче б то вони були проти патріярхату і вороги „Божого Люду".

Я вже нераз писав про те, і тут повторю мимоходом, що боротьба за патріярший титул, тобто форму, замість за зміст, є дуже непродумана.

Думаю, що коли б не боротьба за той титул, що поставило наших Владик перед прикрою дилемою, давно прийшло б було до завершення організації нашої Церкви в патріяршій системі, хоч під шильдом верховного архиепископства, і ми мали б нині патріярший устрій під омофором Їх Блаженства, якого ми все „про домо суа" можемо називати і вважати нашим Патріярхом, так як уважали ми Слугу Божого Андрея. Боротьба за форму, за титул, знівечила ту можливість. Таке зорганізування патріярхату — де факто — було б було і перед Ватиканом доказом нашої зрілости, і напевно приспішило б залегалізування „де факто" стану. Внаслідок розполітизування справи — ми ту нагоду прогавили і ніякі оптимістичні думки і побожні бажання промоторів патріяршої справи помилки не направлять. Заклики ж до Владик не можуть бути здійснені, бо вони на єхизму не підуть і діятимуть у рамах канонічної дисципліни. Отже, навіщо їх понижувати в опінії вірних, наче б то вони були ворогами Божого Люду?

Але це отак мимоходом — нині йдеться мені про об'єктивність інформацій про ті „Римські Дні".

В кореспонденції з Риму, видрукованій у „Свободі" за 17. липня ч. 136, проф. Маркусь уважає завершення Українського Патріярхату за доконаний факт. Я був у Римі і бачив, що там творилось, тому важко мені погодитись із тією пропозицією проф. Маркуся, і зважусь сказати, що проф. Маркусь так емоціонально заангажований у цій справі, що подає як факти і конклюзії радше свої задушевні бажання і сподівання, та змішує дійсність з тими сподіваннями.

Такою інформацією, що може викликати в читача неоправдані оптимістичні настрої, є вістка у тій же кореспонденції проф. Маркуся про „першу сесію Архиєпископського Синоду". Пересічний читач не визнається в нюансах, що синод, а що собор, не знає про те, що в тій нараді взяло участь усього 5 єпископів, а загальникові твердження, що сесія відбулась у „доволі гармонійних тогочасних" може викликати враження, що все в найкращому порядку. А так воно не є, бо суперечності в цілій справі надто поважні і глибокі. Оптимізм — гарна річ, але коли він розбуджує неоправдані надії, то краще б бути осторожним із тим на-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ УПЕРЕДЖЕНЬ

(М. І.) — Таке створюється враження після прочитання статтей, друкованих в минулих місяцях у „Свободі", в яких автори висловлювали свої думки про А. Солженіцина. Відчувався в них сильний брак об'єктивного погляду на справу. Дивувало сильне комплікування думок, які заходили не знати як далеко і куди.

Є моменти, які краще обходити мовчанкою, ніж дискусією, яка може мати негативний вплив на нашу справу. Треба тільки вміти це відчути, та у нас виходить це часто навпаки.

Не збираюся тут обговорювати докладно цих статтей, бо не думаю, що це потрібне. Хочу тільки висловити коротко кілька думок у зв'язку з цим.

Шкода, що відразу не було відповідної реакції на ці статті, бо знаю, що велика більшість нашого громадянства критично до них ставилась. З огляду на приїзд А. Солженіцина до ЗСА, „злива" статтей такого змісту припинилась, але, знаючи завзятість авторів згаданих статтей, не виключене, що такі статті знову почнуть появлятися.

Згадані статті вражали головно тим, що опирались на твердженнях, які ніяк не сходились з дійсністю, відчувалось сильне упередження до справ і при тім часто іронічний тон, якому тут ніяк не мало бути місця. Не раз навіть, здавалося б, зовсім невинне, ясне твердження чомусь відкидалося. Як, напр., д-р Ю. Книш у своїй статті „Свобода", 22-го травня) критично згадує, що Солженіцин закидає Заходові „моральне загнивання поцейбічної цивілізації", мовляв, Захід цим закидом обурений.

Думаю, що мало хто може заперечити, що таке моральне загнивання на Заході є, на жаль, його не бракує і то в різних ділянках життя. Автор статті твердить, що українські дисиденти „відкинули" Солженіцина, — проте можна доказати, що так не є, — вони його шанують. Далі автор каже, що „Солженіцин є привабливістю для пересічного глядача". Солженіцин якраз привернув увагу і захопив своєю особистістю найвищі інтелектуальні сфери у всьому світі. І так в статті ще багато подібних, нічим не обґрунтованих, „доказів".

А. Орликовський („Свобода", 5-го червня), продовжує думки д-ра Ю. Книша в напрямі розгляду „політичної програми Солженіцина" і зайшов так далеко, що написав малощо не цілу наукову розвідку про... етнографічні границі України. В цім випадку це зовсім не підходило. Поперше, не можна навіть сказати, що Солженіцин написав цілу політичну програму, краще сказати, що він написав свої думки (до „вождів") про можливість зліквідування тоталітарної совєтської системи, без війни (що мало б бути мрією кожного з нас). На жаль, це не до здійснення, бо „вожді" робитимуть і так по-своєму.

Людмила Мойсеєва („На Півночі без змін", „Свобода" 23-го травня) — в початку статті відходить дещо вбік і говорить про журнал „Континент", висловлюючи обширно, але ніяк не переконливо, застереження до поглядів головного редактора журналу, Максімова. Здається зміст журналу говорить багато про його погляди. Якби Максімов не вважав, що в Україні є примусова русифікація і нищення українських культурних пам'яток, то не помістив би в цім же журналі статті В. Мороза про нищення національних українських пам'яток та про русифікацію в Україні. Треба пам'ятати, що цей журнал виходить в п'ятьох головних європейських мовах і його читають інтелектуалісти західньої Європи і Америки, і стаття В. Мороза про нищення українських національних пам'яток, як і дуже добре написана стаття про переслідувану Українську Католицьку Церкву інформують дуже правильно про українську дійсність (чого ми дотепер, на жаль, не в силі були зробити), і за це ми можемо бути редакції журналу тільки вдячні. (Чи може авторка статті вважає, що це не потрібно?) Безумовно, що „на Півночі без змін", тому і Солженіцин проти сучасного ладу в Росії і голосно говорить про це. Він є російським патріотом, і за це можна його тільки шанувати, як кожну людину, яка любить свою батьківщину. Він також якраз твердить, що є переслідування українців за націоналізм і осуджує це (хоч би навіть у його творі „Архіпелаг - Гулаг"). У загальному можна сказати, що в статті є багато критики і закидів, які, не підтверджені доказами, звучать сильно тенденційно.

Загально у всіх згаданих статтях є закиди, що Солженіцин є за побільшеною російської імперії і т.д. Як відомо, на це доказів нема, навпаки, знисно, що Солженіцин має на увазі необхідність відділення окремих держав для привернення справедливого ладу, про що зазначує в своїм „Листі до вождів". Та й інші його висловлювання. Хоч би взяти під увагу висловлену ним думку в журналі „Континент" вище тут згадану. Такий визначний дисидент як Сахаров, доповнюючи думки Солженіцина, зазначив, що відділення окремих держав треба ставити як основу для приведення порядку в Росії. Виходить, що вони якраз розуміють важливість розчленування Росії.

(Закінчення на стор. 4-ій).

ОЛЬГА МАК

ІСТОРІЯ ПОЛОВИНИ ВИШИВАНОГО РУШНИКА

1

Відкритий лист до ВШП
Маріяна Борачка
в Боффало, ЗСА.

Слово до читача.

Цю історію починаю з кінця. Вважайте, Читачу, не з „кінця", а таки з нашого православного КІНЦЯ, бо вона знайшла свое завершення вже після того, коли, здавалося, була поставлена остання крапка над „і". Та перед тією „крапкою" сталася невеличка, але суттєва подія — одна з тих, що часто приводять до різних чудернацьких випадковостей. Маю на увазі мій авторський вечір у Боффало, дуже дбайливо й успішно зорганізований місцевим 97-им відділом СУА у дні 27 квітня ц.р. На тому вечорі, що його краще було б назвати „пополуднем", я мала приємність удруге зустрінутися з паном Маріяном Борачком, з яким я познайомилася раніше в Торонті. Пан Маріян з'явився на імпрезу, мов на штурм Евересту, обвішаний фотоапаратом, звукозаписувачем, торбою, течкою і всякою іншою машинерією.

Увіковічнивши мою зустріч з милою і досить чисельною боффалівською громадою на плівках і стрічках, п. Маріян з годину терпеливо ходив за мною по п'ятах, поки я, як то звичайно буває, писала автографи, вислуховувала про все і про ніщо. Але нарешті він умішався досить рішуче, повіганяв од мене решту тих, які ще не про все розпитали, й не все сказали, та заявив мені, що мусить, — мусить! — показати мені свій музей. Отут, недалеко — майже навпроти, лишень трохи навскоси від церковної залі — на 1044 Філмор авеню.

Я вже занадто... досвідчена (не люблю слова „старе", коли мова йде про мою особу), щоб не знати, не розуміти і не прощати людям їхніх слабостей, тому, признаюся чистосердечно, йдучи з паном Маріяном, була цікава, чим мене хоче здивувати оцей чоловік, який напевне з надміру часу й добробуту захорував на один з видів американського „гоббі". „Музей", „мій музей", наголошував дорогою пан Маріян, а я нишком думала: „Який там, чоловіче добрий, музей! Для музею потрібні мільйони, потрібні десятиліття й століття часу, потрібно, коли вже не держави, то принаймі великої зорганізованої громади. А ти собі звичайний емігрант — і раптом — музей! Ха!"

Каюся, була дуже несправедлива у своїх застереженнях! Щоправда, збірка пана Маріяна Борачка не витримала би конкуренції ані з Лювреським ані з Британським музеями, зате доказувала, чого може осягнути самотужки одна людина, коли вона опанована молитовною одержимістю до минулого свого народу і до скарбів його духа, розгублених у лихоліттях історії та по далеких чужих дорогах.

У двох просторих кімнатах я побачила експонати, що походили з різних часів (не дуже далеких, правда), з різних кінців України і репрезентували різні ділянки побуту, мистецтва й історичних моментів нашої батьківщини: народні одяги, вишивки, кераміка, образи, писанки, зброя тощо, тощо і навіть два весільні короваї з шишками та голубами. Короваї, правда, вже чисто-музейні, давні, пересохлі й потріскані, але все ж не штучні, але вироблені вмілими руками і спечені зі справжнього тіста.

Пан Маріян з гаряковою поспішністю давав пояснення до своїх експонатів, оповідав історії їхнього набуття, сяяв і ріс од власної втіхи, як напевно свого часу росли оті весільні корови, коли їх посадили в піч. А то знову похмурнів, ставав жалким, наче кропива, і гірким, як полин, обвинувачуючи нашу громаду в каригідній байдужости, в нехтуванні тих речових матеріяльних доказів давности, величі й краси нашої культури, що могли би бути найпереконливішими атестатами нашого почесного родоводу перед усім цивілізованим світом, а головно — перед нашою молодшою, яка на чужині з кожним днем все далі відходить від матірного тла.

Я слухала його, приймаючи частинно докори на свою адресу, і думала над тим, яким би то чином засвідчити моє зрозуміння ваги справи, мій сантимент до цієї людини, що без мільйонів у кишені, без рідного ґрунту під ногами, без нічиєї підтримки так самовідречено посвячується занехаяній, але істотно-важливій, великій меті.

І нараз пригадала; та ж у мене в коморі вже багато літ лежить половина старого вишиваного рушника! Копію з нього я вже давно відшила, а оригінал тримаю як родинну пам'ятку з наміром при якійсь нагоді передати її до музею. І ця нагода раптом трапилася. Якщо пан Маріян так старанно вишукує пам'ятки нашого мистецтва, то йому половина того рушника належить по праву. Рушник, правда, не якась там музейна рідкість, але все ж має принаймі 70 років. Тож краще бодай щось, як нічого.

Сказала я про це гостинному господареві, пообіцяла вислати рушник, і на тому ми попрощалися.

Обіцянку я сповнила не відразу, а десь чи не по двох місяцях. Написала пару рядків і по тому віддала справу до архіву: себто, звичайно, сподівалася, що пан Маріян, як личить вихований людині, напише кілька слів подяки і тоді... Ну, що ще могло бути „тоді"? Кінець, крапка над „і"!

Натомість вийшло інакше. По кількох днях одержала я від пана Маріяна розкішно опакованого листа з кількома знімками з мого авторського „пополудня" і з такою гарячою, захопленою і зворушливою подякою, що в мене трохи закаруселився світ, а в голові стало, як ото у склянці, коли в неї з розмаху люрнути холодного „Севен ап". Деякі аматори від чистоти нашої мови перекладають назву цього відсвіжаючого напою з істотним додатком: „Сім бульок догори", і це не позбавлене певного глузду...

Посиділа я, примкнувши очі, з тим листом у руках, почекала, поки з голови вщухлять усі бульки гордині й зарозумілости, поки кружляння світу зупиниться і дух увійде у звичайне тверезе русло. Коли ж утрачена рівновага вернулася, з нею прийшло й рішення — дати панові Маріянові Борачкові відповідь прилюдну. І не тому, що його лист заторкнув важливі питання, але й відкрив мені нарешті можливість написати невеличку історійку, давно вимріювану в душі і зрештою занехаяну. Власне, це не історійка, не вигадка, а спогад про коротенький ланцюжок випадків, не позбавлених, на мою думку, деяких цікавих моментів.

(Продовження буде) —

ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

разними словами на пресовій конференції. Саме тут ми не могли лише вдаряти по безбожній Москві та режимославній Церкві, але ми вчинили публічний докір Ватиканові за потурання і пактування з режимною та церковною Москвою. Преса на це відгукнулася, і цілком певно, що офіційним чинникам у Ватикані це не було до вподоби. Очевидно, правда очі коле.

Ми не заперечуємо, що Українські Дні мали стати і були патріярхальною маніфестацією. Вони були гідною маніфестацією, а не, як дехто суґерував, демагогічними вибриками чи вуличною демонстрацією. Ніхто з відповідальних учасників прощі такого не інспірував і не бажав. Але всім ішлося про те, щоб й тут, зібрані довкола свого Батька і Глави Церкви, ми це виразно сказали світові, чим він є для нас, — подобається це комусь, чи ні. Нам ішлося, щоб і в Римі, центрі християнства та в базиліці Римського Архиєрея і Глави Вселенської Церкви задокументувати, що ми є патріярхальною Церквою. На цій соборній Божественній Літургії поминали, згідно з нашими літургічними приписами, „Блаженнішого Патріярха Йосифа" священики і диякони, а миряни і вся богомільна громада відспівали многоліття Патріярхові.

Було, безумовно, боляче, коли головний по Блаженнішому служачий Владика збув це літургічне поминання мовчанкою. Зокрема перед патріяршим собором Святої Софії ми бачили, як людям тиснулися сльози гіркоти на таке ігнорування свого Первоієрарха головним служачим. Проте знайшлися Владики, які і поминали, як це належить літургічно, свого Главу, та які в палких словах розрадили прочан та запевнили, що Блаженніший є нашим Патріярхом і він таким залишиться, навіть, якщо тут-там заіснували якісь вагання.

*

З нагоди зустрічі в Римі п'ятнадцятьох наших Владик (деякі не могли прибути з виправданих причин недуги) природно треба було очікувати, що вони зійдуться й відбудуть свій черговий Син. єпископів. Про це в листах та телеграмах просили їх організації, парафії чи окремі особи вже навіть в час прощі, слідкуючи за всім, що відбувається в Римі й благаючи Владик постояти на здобутних позиціях. 14-го липня наші Владики зійшлися і відбули Синод єпископів. Його аґенди не були широкі, та зважаючи на попередні перипетії з папським листом, він не міг бути відповідно приготованим. Але головне те, що Синод мав місце і в наших змаганнях до власного патріярхального устрою ми вписали ще одну главу.

У зв'язку з цим декого з єпископів викликували до Східньої Конґреґації, а один сам пішов на Віа делля Кончілляціоне, коли його повідомили, щоб з'явився на Синод. Ми мусимо усвідомити собі, що маємо таких єпископів, яких маємо. Одні відважно захищають наші права і стоять з народом так, як це зробив Владика Ізидор Борецький, виголосивши піднесену проповідь перед собором Святої Софії про нашого Патріярха, або Владика Іван Прашко з Австралії, що також українською та італійською мовами перед тисячними масами — учасниками концерту в папській авдієнційній залі та в присутності дванадцятьох кардиналів поновно ствердив, що ми „маємо Патріярха". Приємно було зауважити, що прихильне ставлення до Патріярха та Синоду зайняли також два Владики з Америки, а саме Владика Ярослав з єпархії Св. Николая та Владика Василь Лостен, єпископ - помічник філядельфійський.

Наше священство, присутнє в Римі, також заманіфестувало свою рішучість та силу. Це випливало з їх заяв, з тону їхніх виступів на священичих зборах, а головно з публікації, яка появилася саме з нагоди римських днів, священичого журналу „Нива". Ми маємо справу з свідомим і відповідальним священством, а також із такими ж кандидатами на священиків, студентами богословії.

Між священиками та вірними - мирянами зарисувалася спільна лінія думки і дії, якщо не своєрідний альянс. Це відчувалося так на з'їздах обидвох частин Божого люду — зборах Священичого Товариства Св. Андрея та на Мирянському Конґресі в Кастель Ґандольфо 15-го липня. Зокрема останній продискутував дуже важливі справи буття нашої Церкви та схвалив ряд конкретних резолюцій, які переходять рамки тільки мирянського руху. Є ці резолюції пропозиціями та побажаннями, висловленими до ієрархії. Майбутній Синод вже матиме доволі справ до обговорення, якщо тільки перегляне останню священичу „Ниву" та мирянські резолюції, прийняті в Римі.

*

Римські Дні закінчилися гідною і рішучою маніфестацією того, що Українська Католицька Церква не зійде з обраного шляху. Вона бажає належне їй місце в лоні Вселенської Церкви, вона заявляє свою єдність і льояльність до Апостольської Столиці, але водночас вона буде відстоювати за всяку ціну свої права, вона продовжуватиме говорити в імені та в обороні мовчазної Церкви в Україні та рішена будувати свою помісність і патріярхат тепер і вже!

В. Маркусь

ДЕЩО ПРО ТІНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

даванням реальних форм побожним бажанням.

Тому для рівноваги оптимізмові проф. Маркусь може не від речі буде звернути увагу на деякі неґативи цілої події — подаючи деякі факти.

Щодо відправи в соборі св. Петра: Було 16 Владик, понад 120 священиків при престолі, понад 3,000 прочан. Був вияв єдности нашої. Це гарно. Але коли це мав бути показ нашої зрілости і здисциплінованости та детермінації — то ледви чи ми здали іспит. Такі маніфестації повинні бути належно підготовані. Треба було впорядчиків, щоб направляли людей, держали наших прочан в громаді, щоб вони не мішались і не розпливались між інтернаціональною публікою, що безустанно пливе боками церкви. Щоб утримати програму у такій здисциплінованій групі, треба було теж Богослужіння скоротити. Стояти дві з половиною годин людям утомленим не було легко. Тому маса постійно рухалась, що підривало повагу Служби і унеможливлювало прочанам сконцентруватись. А вже стиск і розпихання людей, що приступали до св. Причастя, це насправді жалюгідне. Чому священики не зійшли від вівтаря і не пішли між народ, як то робилось навіть у Зарваниці і Гошеві, коли тисячі приступали до св. Причастя, — то мені просто незрозуміло.

Здавалося б, що це дрібниці. Так, це дрібниці, але коли така подія трапляється раз на багато - багато років — то її треба відповідно зааранжувати.

Коли робимо це, щоб себе перед чужими показати, то робімо це достойно. Мені довелося пояснювати подію багатьом чужинцям, що не розуміли, що то таке твориться у базиліці св. Петра, і мушу признатись, що я був дещо збентежений.

Також у неділю у соборі св. Софії — не було усе так гаразд, як це виходило б з опису у „Свободі". Факт, що Блаженніший не був там целебрантом, а Митрополит Германюк не споминав Блаженнішого як патріярха, викликав вигуки з боку деяких загорільців. Очевидно, таку реакцію треба виправдати тим, що ті люди вірили, що вони їдуть до Риму „потвердити вибір Патріярха" вигуками як на вічу, що мало б уважатись голосом Божого люду.

Мотто цілої прощі скристалізував би я так: Великі сподівання — малі результати. „Виправа на Рим" — подумана як маніфестація сили — такою не вийшла. Що їй бракувало — це поваги і гідности. Справи Патріярхату вона вперед не посунула. Поглибила прірву між тими, що є за патріярхатом, а відкидають методи, якими деякі круги хочуть його добути, а тими, що як писала „Ля Няціоне", були готові окупувати базиліку св. Петра, доки Папа не поступиться...

Були світла — зібрались Владики і священики, вірні різних поглядів і підходів до питання патріярхату. Була маніфестація єдности. На жаль, бракувало — ще раз кажемо — гідности і поваги. На мою думку, це найглибша тінь імпрези, що коштувала нам 3,000.000 дол.

Дав би Бог, щоб на майбутнє ми робили це розумніше і вчились на помилках.

Микола Бараболяк

В ГЕЛЬСІНКАХ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

що населення ЗСА та інших країн „втомлене" безнастанними обіцянками і порожними фразами, яких опісля не додержується.

У своїй промові президент Форд наголошував людські права, свободу слова, релігії, як також політичні і громадянські права поодиноких осіб, права народів і національностей, та зокрема підкреслював постанови Европейської Декларації щодо вільнішої виміни ідеями і людьми. Як відомо, постанови Европейської Декларації щодо людських і національних прав є досить загальникові і невиразні, бо Совєтський Союз й інші комуністичні держави вимагали того.

Окрему вимову має факт, що совєтське пресове агентство ТАСС, інформуючи про промову президента Форда, не згадало про його заяви в справі людських прав, а сосередило увагу на його закликах щодо обопільного розброєння і миру.

Те, що Совєтський Союз мало уваги прикладає постановам Европейської Декларації щодо людських і національних прав, як також постановам про вільнішу виміну людьми й ідеями недвозначно підкреслено у промові генерального секретаря КПСС Леоніда Брежнєва, виголошеній у Гельсінках у четвер, 31-го липня. Брежнєв тоді зазначив, що Европейська Декларація має на меті запевнити, щоб жадна країна не старалася вмішуватися у внутрішні справи другої країни.

Більшість західніх коментаторів твердять, що цими словами Брежнєв хотів дати до відома Америці й іншим країнам Заходу, щоб в майбутньому не старалися „лібералізувати" внутрішню політику комуністичних країн покликаванням на Европейську Декларацію. Таким чином — твердять ці коментатори — нема виглядів, щоб СССР і інші комуністичні держави змінили свою політику відносно дисидентів чи вільнішої еміґрації. Брежнєв у своїй промові натомість багато уваги присвятив переговорам між ЗСА і СССР щодо договору в справі обмеження стратеґічної атомової зброї і твердив, що Европейська Декларація має на меті запевнити світовий мир. Під час перебування у Гельсінках генерального секретаря Брежнєва і президента Форда вони відбули дві наради в справі обопільного обмеження стратеґічної зброї, але не відомо чи дійшли до будь - якого порозуміння, хоча державний секретар Генрі Кіссінджер твердить, що ці наради мали „значний успіх".

Перед підписанням Европейської Декларації, яка за твердженням багатьох коментаторів принесла більше користи комуністичному бльокові, бо справді прийняла до відома існуючі кордони в Східній Европі і дуже мало уваги присвятила поліпшенню життя населення СССР і інших комуністичних держав, президент Форд відвідав Західню Німеччину та Польщу. Після цієї вершинної коференції в Гельсінках президент Форд, його жінка Бетті Форд, державний секретар Генрі Кіссінджер і ряд інших дорадників Білого Дому відвідали також Румунію та Югославію перед остаточним поворотом до ЗСА.

Щодо самої Декларації Европейської Конференції для справ Безпеки і Співробітництва, то вона, як вже згадано, не є формальним договором і леґально не зобов'язує 35-ох держав, які її підписали. Декларація, між іншим, зазначує, що кордони в Европі не можуть бути змінені збройною силою, але передбачує, що ці кордони можуть бути змінені шляхом мирних переговорів. Крім того, Декларація містить ряд невиразних постанов про людські права та вільнішу виміну ідеями і людьми, але коментатори твердять, що ці постанови не будуть впроваджені комуністичним бльоком в життя. Таким чином — заявляють ці коментатори — Европейська Декларація являє собою концесії Заходу, а здобутки комуністичного бльоку.

ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ УПЕРЕДЖЕНЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

нування російської імперії, маючи на увазі добро своєї батьківщини та других народів. І це важне.

Отже, такі твердження і дискусії, як у вищезгаданих статтях, — це тільки вода на млин наших ворогів. Ми підтримуємо цим сили, яким залежить на тому, щоб викликати недовір'я до Солженіцина. Є кола, які твердять, що Солженіцина „навмисно" переселили на Захід. Що ж, навмисно чи ні, — факт лишається фактом: Солженіцин підриває авторитет Совєтського Союзу в цілім світі, розкриває правду про нього, і нам хіба це тільки вигідно. Нащо ж ми маємо підривати його авторитет? Чи цьому причина — звичка нашого суспільства дивитись через застарілу призму на справи? Чи також наслідок певного підходу наших націоналістичних середовищ, які нераз невідповідно застосовують теорії Донцова, не пристосувавши їх до обставин? Бо властиво запитаймо себе: Чи все це, що виявив Солженіцин, не є в інтересах наших націоналістичних середовищ? Думаю, що так.

Тепер нам важливо, щоб Захід зрозумів, що таке Совєтський Союз. Не думаю, що могла бути краще і мудріше виголошена промова, яку А. Солженіцин виголосив недавно у Вашінґтоні. Та і його дальші виступи не менше вартісні.

Дискусіями, як у вищезгаданих статтях, ми можемо пошкодити собі, але вони ніяк не підірвуть авторитету А. Солженіцина, що він його собі вже заслужено здобув у цілім світі. Солженіцин є глибоким мислителем - гуманістом, борцем за універсальні ідеали, — він зумів привернути увагу байдужого світу до трагедії в тюрмі народів — Совєтському Союзі, зумів сказати про це голосно, на цілий світ, і в цім його величезна заслуга.

ОАД знесла санкції проти Куби

Сан Хозе, Коста Ріка. — Минулого тижня, у вівторок 29 липня, Організація Американських Держав (ОАД) 16-ма голосами проти 3-ох проголосувала знести політичні й економічні санкції, встановлені проти Куби тією організацією країн Західньої Півкулі 11 років тому. Делеґація ЗСА голосувала за знесенням санкцій, а проти цієї пропозиції голосували представники Чіле, Уруґваю та Параґваю. Делеґації Бразилії та Нікараґви здержались від голосування. Рішення ОАД на конференції в Коста Ріці означає, що відтепер кожний член-держава цієї організації може відновити дипломатичні й економічні зв'язки з Гаваною, якщо цього бажає, але жадний член не є зобов'язаний це робити. Таким чином ЗСА можуть далі самочинно продовжувати свій бойкот комуністичного режиму Фіделя Кастра. Ряд південноамериканських країн ще навіть перед конференцією ОАД в Коста Ріці відновили зв'язки з Гаваною, а Мехіко ніколи їх не переривало.

Заповідають Семінар для вчителів

Торонто (ПР КУК) — Комісія Шкільництва при Провінційній Раді КУК в порозумінні із СКВОР влаштовує дводенний семінар для вчителів нижчих і вищих кляс, курсів українознавства, дитячих садків і передшкілля. Семінар відбудеться 13 і 14 вересня, 1975 р. в Торонті, в приміщеннях школи св. Николая при вул. Белвудє.

Програма Семінара складатиметься з теоретичної і практичної частини. На викладачів запрошено кваліфікованих і досвідчених педагогів.

Закликається директорів і учителів взяти участь у семінарі та прохається, щоб учителі прибули на цей Семінар із своїми підручниками та різними допоміжними матеріялами, якими користуються в своїх клясах.

Подорожі учителів повинні оплатити спонзори шкіл; нічліги забезпечить організаційний комітет. Участь в Семінарі можуть взяти всі учителі Канади і Америки. Зголошення проситься надсилати до 25 серпня ц.р. на адресу:

Ukrainian Conadian Committee, Provincial Council
191 Lippincott Street,
Toronto M5S 2P3

За Комісію

Проф. д-р. Едвард Бурштинський
Мґр Тоня Горохович
Іван Боднарчук

В другу річницю смерти мого Дорогого Мужа

Св. п.

Д-ра Григорія Дмитрова

будуть відслужені ПАНАХИДИ 8-го СЕРПНЯ 1975 р. на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку та в українській католицькій церкві св. Йосафата в Рочестері.

Замість квітів, складаю 50.00 дол. на Укр. Науковий Інститут Гарвардського Університету.

Дружина — МЕЛАНІЯ ДМИТРІВ

Замість квітів на могили сл. п. Померлих:
мойого Достойного Професора українського права на Тайному Українському Університеті у Львові

Миколи Чубатого

і нашого Дорогого Приятеля мистця-маляра

Северина Борачка

складаємо на фонд ІХ СВЯТОСТИ КИЄВО-ГАЛИЦЬКОГО і всієї Русі Патріярха Кир ЙОСИФА ПЕРШОГО — 100.00 (сто) дол., — а Шановним Родинам Померлих складаємо вислови нашого щирого жалю і співчуття.

Ореста і Михайло ТОПОРОВИЧІ

НАУКОВО-ДОСЛІДЧЕ ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
RESEARCH SOCIETY for UKRAINIAN TERMINOLOGY, Inc.
c/o N. Hawryiko, Attorney at Law
34 East 7th Street New York, N. Y. 10003
ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА
„СЛОВНИК СИНОНІМІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ",
тверда оправа, 225 ст., ціна $7.50 після появи з друку при кінці вересня 1975 р. Ціна в передплаті $ 6.00 до кінця серпня 1975 р.
•
Хто пожертвує $ 10.00. — той дістане Словник даремно і його прізвище буде поміщене в Словнику. Хто пожертвує $ 100.00. — той стає членом-добродієм Т-ва. Хто пожертвує $ 1,000.00. — той стає меценатом Т-ва, його життєпис і фотографія будуть уміщені в Словнику.
ПОМОЖІТЬ своїми пожертвами видати цей Словник.
ВСІ ПОЖЕРТВИ "TAX EXEMPT"
Research Society of Ukrainian Terminology
c/o N. Hawryiko, Attorney at Law
34 East 7th Street, New York, N. Y. 10003

ПРЕДСТАВНИЦТВО В.О. УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ в ЗСА

в імені всіх установ Державного Центру Української Народньої Республіки (в екзилі) з сумом повідомляє Українське Суспільство про те, що після довгої і тяжкої хвороби, на 77-му році життя, в суботу, 26-го липня 1975 року, в Методист Госпітал в Брукліні, упокоївся в Бозі

ДИРЕКТОР

ІВАН МАКАРОВИЧ КРАМАРЕНКО

активний учасник визвольної боротьби і державного будівництва доби 1917-1921 р.р., директор департаменту Міністерства Закордонних Справ УНР, видатний суспільно-політичний діяч на Волині і Холмщині, бувший Голова Представництва В.О. УНРади в ЗСА та член екзильного Уряду Української Народньої Республіки.

Похоронено Покійного в середу, 30-го липня 1975 року на Українськім Православнім Цвинтарі при Церкві-Пам'ятнику в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Синові Покійного — інж. п. Петрові Крамаренкові та невістці п-ні Марії, як також ближчій і дальшій Рідні, висловлюємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ВИДАТНОМУ ГРОМАДЯНИНОВІ!

(Замість квітів, просимо складати пожертви на цілі ДЦ УНР на адресу: Ukr. Finance Comm. Inc., 5004 Old York Rd., Philadelphia, Pa. 19141)

В глибокому смутку повідомляємо усіх Пластунок і Пластунів та все Українське Громадянство, що з Волі Всевишнього, відійшов на Вічну Ватру в суботу, 26-го липня 1975 року

сл. п. пл. сен. кер.

ЗЕНОН КОРЧИНСЬКИЙ

Член Куреня УПС „Характерники", б. довголітній голова Головної Булави УПС, б. голова Крайової Пластової Ради, б. голова Крайової Таборової Комісії, член Крайової Пластової Ради, визначний пластун та громадський діяч.

ПОХОРОНИ відбулися в середу, 30-го липня 1975 року, на католицькому цвинтарі Gate of Heaven.

•

Достойній Дружині і Родині Покійного, складаємо вислови глибокого співчуття.

КРАЙОВА ПЛАСТОВА РАДА
КРАЙОВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА

З невимовним жалем і смутком сповіщаємо, що в п'ятницю, 25 липня 1975 року, осиротивши нас, помер несподівано на 55-му році життя, наш Найдорожчий і Невіджалуваний

МУЖ, БРАТ, ВУЙКО і ШВАҐЕР

СВ. П.

МИХАЙЛО СОСНОВСЬКИЙ

народжений 1-го грудня 1919 року у Тернопільщині, в Західній Україні.

ПАРАСТАС і ПАНАХИДИ за спокій душі Покійного відбулися в похоронному заведенні Литвина і Литвина в Ньюарку-Ірвінґтоні в понеділок і вівторок, 28-го і 29-го липня 1975 року у вечірніх годинах.

ПОХОРОН відбувся в середу, 30-го липня 1975, перед полуднем з похоронного заведення до української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Ньюарку, де Преосвященніший Владика Василь Лостен в сослуженні Отців відправив Заупокійну Святу Літургію. Тлінні останки Покійного покладено на вічний спочинок на українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж., в присутності Високопреосвященнішого Митрополита УПЦ в ЗСА Владики Мстислава.

У безмірній скорботі:

дружина ОКСАНА із ЗАВАДОВИЧІВ
сестра ОКСАНА з Рідньою
кузинка ОКСАНА ҐАЛЬМА з Рідньою
шваґерка ІРИНА ВЕРЕТЕЛЬНИК з мужем МИКОЛОЮ
і синами ЮРКОМ, АНДРІЄМ і РОМАНОМ
та ближча і дальша Родина в Україні, Канаді і Америці

Ірвінґтон, Н. Дж.

Ділимося болючою вісткою з членами Сеньйорату ТУСМ, членством ТУСМ, й українським громадянством в діяспорі, що в п'ятницю, 25-го липня 1975 року, о годині 10:20 вечора в Джерзі Сіті, несподівано помер на 55-му році життя

СВ. П.

Д-Р МИХАЙЛО СОСНОВСЬКИЙ

Голова Сеньйорату ТУСМ-у, член Президії Світового ТУСМ-у, визначний член ОУНр і член Проводу ЗЧ ОУН, співредактор „Свободи", член Управи НТЩА, Асоціяції Канадських Славістів, УККА й багатьох інших громадсько-суспільних і професійних організацій; співосновник і бувший головний редактор „Гомону України", співосновник і довголітній член Управи Ліґи Визволення України в Канаді, член Екзекутиви Комітету Українців Канади, голова Інформаційного Бюра ЛВУ в Оттаві, секретар АБН в Канаді, член Пресової Галерії при Канадському Парляменті, голова Спілки Українських Журналістів в Канаді, редактор і співробітник студентських і суспільно-політичних видань, журналів і газет, автор багатьох статтей і наукових праць, визначний аналітичний журналіст, політичний діяч і мислитель, товариський співробітник і добра Людина.

•

Покійний осиротив дружину Оксану та ближчу і дальшу Родину в ЗСА, Канаді й Україні, якій висловлюємо наше найглибше співчуття.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОМУ!

УПРАВА СЕНЬЙОРАТУ ТУСМ-у

НЕНАДІЙНА СМЕРТЬ МИХАЙЛА СОСНОВСЬКОГО...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Нікому й на думку не могло прийти, що це вже було прощання на завжди.

Обставини смерти

Тієї ж останньої своєї п'ятниці, 25-го липня, ред. М. Сосновський зустрівся ще з ред. А. Драганом та іншими в год. 6-ій по полудні на нарадах Українського Крайового Комітету 200-річчя ЗСА і 100-річчя Українського Поселення, в якому він очолював Публікаційну комісію та за яку на тих нарадах звітував. Нарадами, що відбувалися в нових приміщеннях Унсоюзу, проводив мґр Іван Винник у заступстві голови Иосипа Лисогора, який того дня разом з проф. Левом Добрянським, президентом УККА, репрезентував українську етнічну групу на зустрічі з президентом Фордом у Вашінґтоні в справах Европейської Конференції. Наради тривали до після 9-ої години вечора. В міжчасі з Вошінґтону вернувся п. Й. Лисогір і після нарад він в поворотну дорогу до Нюарку долучився до ред. Сосновського, який перед від'їздом змінив ще у своїм авті пробите цвяхом переднє колесо. Проїхавши якої пів милі до гайвею перед тунелем Голланд і зупинивши авто перед червоним світлом, ред. Сосновський нагло почав важко віддихати і тільки з трудом ловити віддих. На запит п. Лисогора, що йому сталося, ред. Сосновський вже не відповів, мабуть не міг або втратив притомність. Виключивши мотор в авті, п. Лисогір негайно заалярмував поліцію, яка прямо у хвилині вже була біля недужого з кисневим апаратом, а за кілька дальших хвилин вже був амбулянс з Медичного Центру та з лікарем. Переносячи недужого на ношах до амбулянсу, лікар зарядив штучне віддихання, але вже нічого не допомогло — в Медичному Центрі тільки ствердили, що недужого привезено неживим.

Полагодженням всіляких передбачених на такі випадки урядових формальностей повідомленням родини — дружина д-ра Сосновського пані Оксана перебувала в тому часі в своєї родини в Канаді — тощо зайнявся вже ред. А. Драган та друзі Покійного із очолюваного ним за життя Сеньйорату Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ), зокрема його заступник і тепер діючий голова проф. д-р Петро Гой та секретар ТУСМ, сердечний друг і сусід Покійного, проф. Василь Калинович.

Наступного дня, в суботу 2-го серпня, приїхала з Торонта дружина Покійного пані Оксана з її сестрою пані Іриною і шваґром Миколою Верительником.

Причина смерти

Усі симптоми захворіння та смерти св.п. ред. М. Сосновського вказували на розрив серця. Проте, переведена повітовим лікарським дослідником автопсія виявила, що причиною смерти було припинення праці нирок, з якими ред. М. Сосновський мав деякі проблеми вже від приблизно сім років, бувши постійно під лікарською опікою. Для повного лікарського вияснення залишилася ще остаточна причина чи обставини такого припинення функціонування нирок, без відомих попередніх симптомів, бо про них сам недужий нічого не згадував.

Панахиди

Тлінні останки св.п. ред. М. Сосновського вже в понеділок, 28-го липня, були перевезені до зав. Литвина і Литвина в Ірвінґтоні, де того ж дня вечером о. д-р Михайло Гринчишин, ЧНІ, відправив парастас і панахиду. Відповідав йому принагідний хор із приявних на панахиді під проводом проф. Михайла Добоша. Як уже згадано, вістка про ненадійну смерть ред. М. Сосновського телефоном та іншими засобами приватної інформації швидко розійшлася не тільки в околиці, але і в країні. Також в понеділкових виданнях довколишніх американських газет: „Ню Йорк Таймсу", „Джерзі Джорнал", „Нюарк Стар - Леджер" появилися вістки про смерть ред. Сосновського та інформації про нього, а в неділю, 27-го липня, отці парохи в місцевій церкві св. Івана Хрестителя на кожній Службі Божій повідомляли про цю сумну подію та заповідали час і місце похоронних відправ. Тому вже і на першій панахиді в понеділок родина і друзі Покійного та багато громадян майже заповнили обширне похоронне заведення. Промовив до них коротко о. д-р Гринчишин, нав'язуючи до притчі про таланти, що їх Покійний все своє життя не тільки зберігав, але і помножував на благо ближнім.

У вівторок, 29-го липня, панахиду в цьому заповненому по береги жалобною громадою похоронному заведенні Литвина і Литвина відправили о. д-р Гринчишин та новий місцевий сотрудник о. І. Сирота, ЧНІ. Знову відповідав хор під проводом проф. М. Добоша. Після відправи Покійного прощали: ред. Антін Драган від „Свободи" і Українського Народного Союзу, ред. Іван Кедрин - Рудницький від Спілки Українських Журналістів Америки, проф. д-р М. Чировський від НТШ, ред. І. Смолій від „Народної Волі" та Українського Робітничого Союзу, міністер Юліян Ревай від Світового Конґресу Вільних Українців, ред. Ярослав Гайвас від Українського Крайового Комітету 200-річчя ЗСА, мґр Ярослав Рак від репрезентованої Відділом УККА місцевої громади та проф. д-р Петро Гой від друзів з ТУСМ.

Владика Василь Лостен в сослуженні о. д-ра Михайла Гринчишина (зліва) та пароха о. Івана Сироти під час похоронних відправ біля домовини св.п. ред. Михайла Сосновського в церкві.

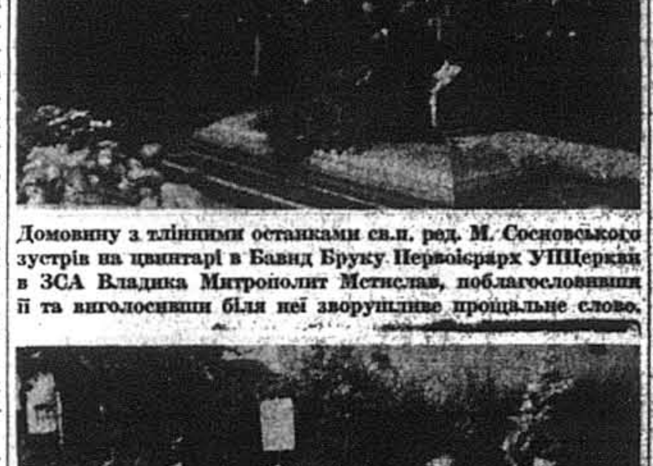

Домовину з тлінними останками св.п. ред. М. Сосновського зустрів на цвинтарі в Бавнд Бруку Первоієрарх УПЦеркви в ЗСА Владика Митрополит Мстислав, поблагословивши її та виголосивши біля неї зворушливе прощальне слово.

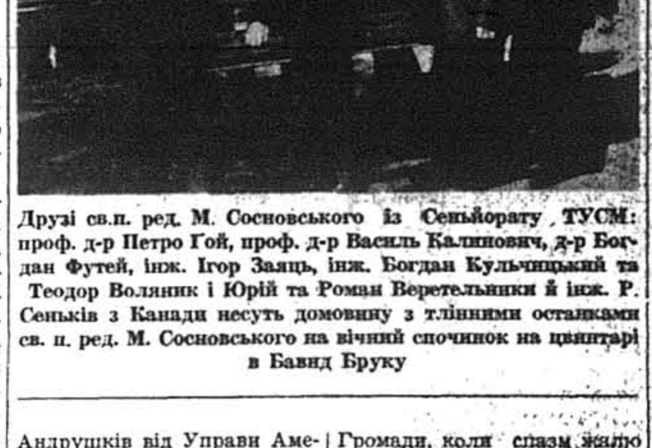

Друзі св.п. ред. М. Сосновського із Сеньйорату ТУСМ: проф. д-р Петро Гой, проф. д-р Василь Калинович, д-р Богдан Футей, інж. Ігор Заяць, інж. Богдан Кульчицький та Теодор Воляник і Юрій та Роман Верительники й інж. Р. Сеньків з Канади несуть домовину з тлінними останками св. п. ред. М. Сосновського на вічний спочинок на цвинтарі в Бавнд Бруку

Похорон

Похорон тлінних останків св.п. ред. Михайла Сосновського відбувся в середу, 30-го липня о год. 9-ій ранку. Після короткого обряду, що його довершили в похоронному заведенні о. д-р М. Гринчишин і о. Іван Сирота, домовину перевезено до місцевої української католицької церкви св. Івана Хрестителя, де архиєрейську заупокійну св. Літургію відправив Владика Василь Лостен в сослуженні о. д-ра Гринчишина та о. І. Сироти. Співав хор під проводом проф. М. Добоша. Не зважаючи на робочий день, церква була заповнена тими, що бажали востаннє попрощати заслуженого Покійника. Після архиєрейської св. Літургії та панахиди, домовину з тлінними останками ред. М. Сосновського його друзі з ТУСМ винесли з церкви і тоді довга валка десятків автомобілів супроводила Покійного в останню дорогу до „Українського Пантеону" на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку. Серце і душу кожного сповнювали жалем і смутком повільні удари дзвону на Церкві-Пам'ятнику, як траурна валка в'їжджала на цвинтар, де її зустрів первоієрарх Української Православної Церкви в ЗСА, її Митрополит Владика Мстислав в асисті духовенства. Похоронного обряду в католицькому обряді довершив на цвинтарі знову при співі хору парох о. Іван Сирота. Опісля Владика Мстислав благословенням домовини і гробу свяченою водою та грудкою землі і зворушливим словом попрощав Покійного в дорогу у вічність. Коротко промовили ще при відкритій могилі Йосип Лисогір від СКВУ та інж. Богдан Кульчицький від Сеньйорату ТУСМ.

Тризна в Народному Домі

Багато зворушливих і похвальних слів про життя, труд і заслуги покійного ред. Михайла Сосновського сказано зокрема під час жалобної тризни, яка відбулася в приміщеннях Народного Дому в Ірвінґтоні безпосередньо після похоронів на цвинтарі. Родину та жалобну громаду зустрів на цих поминках голова Народного Дому інж. Микола Семанишин, а функцію господаря виконував проф. Петро Гой. Після поблагословленої о. І. Сиротою трапези, Покійного зворушливими словами прощали: мґр. Іван Базарко від Централі УККА, проф. д-р Осип Андрушків від Управи Американського НТШ, мистець В. Ласовський від Ради Культури при СКВУ, ред. Іван Бойко від тижневика „Гомін України", Ліги Визволення України та організацій Визвольного Фронту в Канаді і від Відділу Комітету Українців Канади, пані Стефанія Букшована від односельчан та шкільних товаришів, Богдан Дацківський від Вільного Козацтва і шкільних товаришів, мґр Адам Гординський від Союзу Українців Католиків „Провидіння", яке на панахиді попереднього дня репрезентував головний організатор д-р Ярослав Бернардин, д-р Степан Ворох від Об'єднання Українських Академічних Професійних Товариств, пані Л. Волянська особисто як колеґа - співредактор „Свободи", Аскольд Лозинський від ТУСМ, д-р Роман Сеньків від ТУСМ в Канаді та проф. д-р Василь Калинович від Управи Сеньйорату ТУСМ.

Останнім акордом і цих жалобних подій була на тризні подяка, яку склав від Родини сестрінок вдови пані Оксани, Юрій Верительник. Він же був наче відгомоном почувань не тільки Родини, але і всіх багатьох друзів та знайомих Покійного, як і Громади, коли спазм жалю не дозволив йому закінчити вислову своїх почувань до Покійного..

СТИПЕНДІЙНА ФУНДАЦІЯ ІМ. М. СОСНОВСЬКОГО

Уже під час похоронів св. п. ред. М. Сосновського, його Родина і друзі рішили, для вшанування пам'яти Покійного, створити в його імені постійну Стипендійну Фундацію при Українському Вільному Університеті. Під час поминків на цю фундацію пожертвувано 4,500 долярів, замість квітів на могилу Покійного. Збірка Фондів продовжується.

ПРОФ. Д-Р. П. ГОЙ ВИКОНУЄ ОБОВ'ЯЗКИ ГОЛОВИ СЕНЬЙОРАТУ ТУСМ

Нюарк. — Після поминків пам'яті св.п. ред. Михайла Сосновського, голови Сеньйорату ТУСМ, що відбулися тут в Народному Домі, приявні на поминках члени Управи Сеньйорату відбули надзвичайні наради та вирішили, щоб обов'язки голови Управи Сеньйорату виконував до чергового з'їзду дотеперішній заступник голови, проф. д-р Петро Гой.

Зенон Корчинський...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

церкві св. Юра над домовиною, яку внесли пластуни, відправили о. ігумен д-р В. Ґавліч, і о. О. Шараневич. О. В. Ґавліч попрощав Покійного, підкресливши його побожність, щедрість, його доброту та щирість.

Біля могили на цвинтарі „Ґейтс оф Гейвен" промовляв голова Пласту в ЗСА пл. сен. А. Мицьо, голова ГБ Уладу Пластунів Сеніорів пл. сен. Т. Самотулка, та від друзів з Тернопільської гімназії — пл. сен. І. Дурбак.

В часі, коли дружина Покійного, п-ні Євгенія, сестра п-ні Ніна, Родина і всі присутні, підходили, щоб ще востаннє покласти квітку на домовину, пластуни співали „Видиш брате мій", „Ой, Морозе", та „Ніч вже йде".

В часі тризни від Т-ва „Бойківщина" промовляв п. Волосянський, а о. О. Шараневич від Родини Покійного склав подяку всім тим, які в часі тяжкої недуги відвідували хворого і допомагали як могли, щоб улегшити йому тяжкі останні дні.

У пам'ять Покійного присутні зложили понад 700 долярів на Пластове Видавництво.

МИХАЙЛО СОСНОВСЬКИЙ

(КОРОТКИЙ ЖИТТЕПИС)

Ред. М. Сосновський

Михайло Сосновський народився на Тернопільщині в Західній Україні 1-го грудня 1919-го року.

Середню школу — гімназію закінчив з відзначенням в Тернополі 1938-го року і в тому році поступив на теологічні студії в Богословській Академії у Львові, що їх уже в наступному році перервали воєнні події. З приходом совєтської окупаційної влади М. Сосновський поступив на правничі студії на Львівському університеті, що їх знову перервала зміна совєтського окупанта на німецького. Під час німецької окупації М. Сосновський закінчив учительський курс та поступив на студії медицини у Львові, що їх з черги перервали воєнні події.

Уже в Тернопільській гімназії М. Сосновський став членом Юнацтва ОУН та був активний в підпільній й націоналістичній діяльності, яку продовжував за совєтської та німецької окупацій.

В 1944-му році одружився з Оксаною Завадович та переїхав до Німеччини. По закінченні війни жив у Фюрті та продовжував правничі студії на Ерлянґенському університеті, закінчивши їх в 1948-му році. В тому ж році поступив на студії в Українському Вільному Університеті. Спеціялізуючись в історії українського права, здобув академічний ступінь магістра в 1949-му році.

Переїхавши в 1949-му році на постійне поселення в Канаді, поза заробітковою працею продовжував студії на Торонтонському університеті, здобувши там в 1957-му році ступінь бакалявра в соціологічних науках, а в 1951-му році в тому ж університеті здобув бакалаврію із бібліотекарських наук та поступив на працю бібліотекаря в тому ж університеті, яку виконував до 1965-го року.

В 1968-му році здобув в Українському Вільному Університеті академічний ступінь доктора політичних наук.

Уже на еміграції в Німеччині співпрацював із виданими там українськими часописами, зокрема з „Часом" і „Самостійником". Після переїзду до Канади, був співосновником Ліги Визволення України та редактором і головним редактором тижневика „Гомін України". Від 1967-го року був формально акредитований як спеціяльний кореспондент „Свободи" при канадській парляментарній Пресовій Галерії в Оттаві, а в 1972-му році, виконуючи тоді обов'язки екзекутивного директора СКВУ, був акредитований як спеціяльний кореспондент „Свободи" при Організації Об'єднаних Націй в Ню Йорку, 1-го вересня 1973-го року поступив на постійну працю в редакції „Свободи".

Був членом НТШ і членом Управи Американського НТШ, членом Асоціяції Канадських Славістів, членом Спілки Українських Журналістів Канади і Америки, членом Головної Управи Ліги Визволення України в Канаді (1949 - 1970), членом Екзекутиви КУК від Ліги, головою Публікаційної комісії Українського Крайового Комітету 200-річчя ЗСА та активним і провідним членом багатьох інших організацій і установ, зокрема головою Сеньйорату Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського. Крім багатьох газетних і журнальних статтей і розвідок, М. Сосновський є автором більших праць: „Дмитро Донцов. Політичний портрет" та „Україна на міжнародній арені: 1945-1965", виданих Науковим Т-вом ім. Шевченка. До великих досягнень М. Сосновського належить приготований ним об'ємистий індекс до виданої старанням і коштом УНСоюзу Англомовної Енциклопедії Українознавства під головною редакцією проф. д-ра Володимира Кубійовича. В останніх роках працював над „Історією української політичної думки", якої йому вже не довелося закінчити.

ПОМЕР ДИР. І. КРАМАРЕНКО...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ва В. Поліщука при сослуженні отців Артема Селепини, Богдана Желехівського, Федота Шпаченка, Євгена Новицького Павла Фалька, Івана Данилевича, Франка Істочина та Володимира Базилевського відправив Панахиду за спокій душі Спочилого та сказав зворушливе слово про Покійного, підкреслюючи його християнські чесноти та самопосвяту в служінні все життя для добра українського народу. Під час Панахиди і похорону співав хор під орудою проф. В. Завітневича. Над відкритою могилою промовляли довголітні друзі Покійного генерал А. Валійський та полк. П. Самойлів — голова УНДС в ЗСА. Після похорону син і невістка Покійного запросили присутніх на поминальну трапезу. Господарем на трапезі був майор Яків Фартушний. Під час трапези промовляли: В. Біляїв — від установ ДЦ УНР, як голова Представництва В. О. УНРади, підполк. М. Ліпинський в імені генерала П. Шандрука, Головнокомандувача УНА, проф. В. Завітневич, о. прот. Іван Данилевич, мистець Михайло Черешньовський та секретар УВАН проф. Заміга. Всі промовці підкреслювали добрі людські прикмети Покійного, його досвід, товариськість, вирозуміння і такт, а головно його понадпівстолітній труд для добра українського народу. На трапезі був присутній Владика Митрополит Мстислав, якого з Покійним єднала довголітня дружба.

З НОВИХ ВИДАНЬ

Оксана Рудакевич:

„Щастя-долі виглядаєм" (принагідні вірші, нариси й співомовки). Накл. авторки. Філядельфія, 1975. ст. 167.

Оксана Рудакевич, більше відома нам як акторка українського театру, ніж авторка власних творів, видала власними стараннями й засобами збірку принагідних віршів, віршованих гуморесок і нарисів під заголовком „Щастя - долі виглядаєм". Книжку свою присвятила вона посестрам союзянкам, цебто членкам Союзу Українок Америки, зокрема своєму 10-му Відділові СУА. Книжку в твердій оправі й на добрім папері оформив мистець Олександер Климко, тож обгортка й ілюстрації роблять приємне враження. Книжку прикрашує також вдалий портрет авторки кисти М. Гарасовської - Дачишин. При вступі поміщено слово про авторку та її твори, журналістки й письменниці Ірини Пеленської, що всебічно схарактеризувала літературний доробок О. Рудакевич.

Книжка складається із шести частин. В першу з них „На Андрея" входять головно віршики й віршовані тексти, якими авторка, будучи імпрезовою референткою відділу СУА, звертається до гостей Андріївських вечорів, які даний відділ саме рік-річно влаштовує.

В авторки вироблене відчуття гумору, отож саме це відчуття із здібністю віршувати й дало цей цикл збірки. Щодо змісту в цих віршах поєднані спогади з Андріївських вечорів в Україні із сатиричними віддзеркаленнями сучасного їй громадського життя - буття. Цикл „СУА і союзянки" — це сильветки громадянок міста Філядельфії, активних в жіночих організаціях, зображених в гумористично - сатиричному дусі. Цикл „Студенти" присвячений молодечій тематиці, — студіям та романтичним настроям, при чому нераз вдало висміваються хиби характеру студіюючої молоді, — лінивство, поверховність, байдужість до громадських справ, постійне змішування двох мов, — української й англійської. В розділах „Клаптики України", „Це не рідний край", та „На різні оказії" авторка перебуває в полоні туги за рідним краєм. Вираз цій тузі дає вона у своїй власній, доволі різнородній, манері вияву; раз це віршована згадка про минуле в зіставленні з сучасністю на еміграції, раз це пародіювання поезій Шевченка і Франка, а інший раз це прямо ліричний вірш з відчуттям ностальгії, туги за рідним безповоротним вчорашнім днем молодости в рідному краю, то знову нарис, що поєднує сучасне і минуле в щось одно нерозлучне, як самовідчуття всього буття нашою українською істотою. З усіх творів ці саме найглибше западають в душу, збуджують думки, спогади, жаль і тугу...

До цих творів належать такі, як: вірш „Щастя-долі виглядаєм", нарис „Суниці", лист до мами („На день матері"), вірш „О пів до другої години", нарис „Пам'яті дитини", вірш „Листопад" і добрий принагідний вірш „У Тризубі на Новий Рік".

Є ряд і менше вдалих віршів, яких можна б було не поміщувати з огляду на мовні й технічні віршові недоліки. Та все ж про цілість треба сказати, що більшість віршів — сатир мають своє вістря і заразом свою погідну гумористичну форму, тож доповнюють групу творів жанру української гумористики й сатири.

Н. І. Пазуняк

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

РОЗШУК

ДУМАНСЬКИЙ ПЕТРО Іванович, нар. 1913 р. в селі Товще біля Львова — шукає друг його сина. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати:

THEODOSIA LANDSMAN
1654 E. 13 Str. Apt. 5 B.
BROOKLYN, NY 11229

ДАРОМ! ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ПРОБЛЕМОЮ СЛУХУ.

Чикаго, Ілл. Beltone повідомляє про безплатну оферту спеціяльно зацікавленим, тим, які чують, але не розуміють слів. На бажання високласться кожному абсолютно даром неоперативний модель найменшого розміру Beltone aid, який колинебудь зроблено.

Пишіть тепер по цей неоперативний модель. Випробуйте його собі приватно в домі, щоб пізнати, який малесенький є для допомоги слуху. Це буде ваше, задержіть собі, даром. Справжня допомога слуху, важить менше, як одна третя унції, все на поземі уха, в одній частині. Не має дротика від тіла до голови.

Ці моделі даром, тому пропонуємо — пишіть тепер по Ваш. Знову ж повторяємо, це нічого не коштує і очевидно без жадних зобов'язань. Вже по вже тисячам, отже пишіть сьогодні до:

Dept. 4692
BELTONE ELECTRONICS CORP.
4201 W. Victoria Street
Chicago, Ill. 60646

Real Estate

Astoria, N.Y.
3 FAMILY HOUSE
Solid brick, well constructed, 2 apartments — 5 rooms each plus 3½ room apt. Large room, live practically free, excellent condition, spacious backyard, 111 feet deep, very good financing, low cash, priced for quick sale. Call Broker — weekdays 9 am — 5 pm, (212) 344-1733.

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

Funeral Directors.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
3535 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475
•
191 Avenue "A"
NEW YORK, N.Y. 10009
Тел. 674-3630
Директор ИОСИФ СЕНКОВСЬКИЙ
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, положених в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED
Займається Похоронами в стейті NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі
WILLIAM F. RASLOWSKY, Manager
129 Grand Street
(cor. Warren Street)
Jersey City, N.J. 07302
HEnderson 4-5131

7339 — ТАРЗАН — ВЗАЄМНА РАДІСТЬ

Військовий гелікоптер повертається до своєї бази, везучи „дорогоцінний вантаж": врятованого згубленого пілота...

Я досі думав, що три роки гри у футбол в коледжі були для мене найтяжчими... Але ті роки не рівняються до двох днів у тих джунглях!

Що? Ви грали у футбол?... І недавно грозили, що виб'єте мені зуби!

Радий, що того не зробив, Тарзане!

Я теж радий, капітане Більський!